

TALVISOTA KUHMOSSA

1./JR 25 SOTAPÄIVÄKIRJA KUHMON RINTAMALTA

Alkuperäisestä sotapäiväkirjasta luettavaan muotoon muokannut

Matti Halonen 2014

P 3561**1./JR 25****SOTAPÄIVÄKIRJA****3.12.1939 – 22.1.1940****ja****29.1.1940 – 26.3.1940**

Jalkaväkirykmentti 25, jonka ensimmäiseen pataljoonaan, ensimmäinen komppania (1./JR 25) kuului, perustettiin YH:n aikana Oulussa. Rykmentti, joka tunnetaan myös nimellä Prikaati Vuokko, siirrettiin heti talvisodan ensimmäisinä päivinä Kuhmon rintamalle. Ensimmäinen ja toinen pataljoona kuljetettiin junalla Nurmekseen, josta marssitettiin Lauvuksen kautta Rastin eteläpuolelle. Kolmas pataljoona siirrettiin Kuhmon kautta Jyrkänkoskelle. Komppanian runkomiehistö koostui Koillismaan alueelta pääosin Pudasjärven miehistä. Rykmentin komentajana toimi everstiluutnantti Aksel Vuokko, pataljoonaa komensi majuri Veijola ja komppanian päällikön tehtävää hoiti luutnantti Tuovinen 29.1.1940 saakka. Samalla päivämäärällä uudeksi komppanian päälliköksi määrättiin luutnantti Jussila.

Kuhmon rintamalta

30.11.1939	04.30	Puhelinsanoma, jonka mukaan kertausharjoitusdivisioonan päiväkäsky n:o 2 kohta 4 sekä divisioonan päiväkäsky n:o 6 kohta 9 jotka koskevat lomiam, peruutetaan. Lomalla olevat, paitsi sairauden takia toipumislomalla olevat, on kutsuttava viipymättä takaisin. Puhelinsanoma on lähetettävä m.m. Pudasjärvelle, missä suurin osa komppaniasta oli lomalla.
	06.00	Sää leuto -1 aste.
1.12.1939	06.00	Yöllä on satanut lunta. pakkasta - 6 astetta. Iltapäivällä oli komppanian ulkoarjoitusten asemasta suursiivous sen vuoksi, että jos komppania siirtyy uuteen majapaikkaan, jää entinen majapaikka hyvään kuntoon.
2.12.1939	06.00	Sää leuto, - 3 astetta.
	08.00	Komppania oli harjoituksissa pataljoonan puitteissa, eteneminen lentokentälle desanttijoukkojen torjumiseksi.
	14.00	Komppania oli kirkossa sotilasjumalanpalveluksessa.
3.12.1939	07.00	Sää hieman sumuinen, -4 astetta.
	08.00	Saapui divisioonan esikunnan puhelinsanoma, joka määräsi seuraavaa: Teltat puretaan heti ja laitetaan matkakuntoon. Kaikki muu työpalvelu peruutetaan tältä päivältä.

- 11.00 EM:n puhelinsanoma, jonka mukaan lääkintä-aliupseerit tuovat omat ja sairaanauttajien vyölaukut tänään klo 13.00 EM:ään täydentämistä varten.
- Iltapäivällä oli komppanialle oppitunteja ja varusteiden jakoa.
- 12.00 EM:n puhelinsanoma jonka mukaan arestilaiset vapautettiin heti.
- 4.12.1940 06.00 Sää leuto, - 4 astetta.
- EM:n puhelinsanomia, jotka käskivät seuraavaa:
Sotilaspasit, A-kortit ja sijoitusluettelot on pakattava yksikön kansliatarvike-
laatikkoon, missä ne seuraavat aina yksikön mukana.
Yksiköt laittavat elintarvikkeiden kuljetusta varten kannellisia laatikoita,
huomioitava pilaantunut sokeri ym. Laatikon leveys 75 cm ja pituus 100 cm,
korkeus 80 cm. Laudat ja muu tavara on hankittava.
- Yksiköt luovuttavat heti paukkupatruunat ja kaikki tyhjät patruunat (laatik-
koineen) ET:n asevarastoon.
- Yksiköt lähettävät Kss. aliupseerinsa EM:ään mahdollisimman pian. Punaisen
kirjan mukaan luettelo yksiköille kuuluvista Kss. välineistä.
- 22.00 Tapahtui komppanian kuormaus junaan Löytyn ratapihalla rintamalle siirtoa
varten. Kuljetus tapahtui koko EM:n kanssa Kontiomäen ja Nurmeksen kautta.
Saavuimme Nurmekseen 5.12.1939 klo 22.00. Matkaa jatkettiin heti
kuormaston purkamisen jälkeen Kuhmon tietä. Ensimmäinen joukkue oli
edessä jalkaväen kärkenä. Keli oli huono ja miehistö jonkin verran väsynyt
raskaitten pakkausten vuoksi, joten yövyttiin noin 13 km päähän
Nurmeksesta, tien varressa oleviin taloihin.
- 6.3.1939 06.00 Sää leuto, - 3 astetta.
- 08.00 Komppanian autoilla kuljettiin Kannaksen taloryhmän takana olevaan met-
sikköön, ensiksi I ja II joukkue, jotka ryhtyivät valmistamaan sinne teltoja koko
komppaniaa varten.
- 11.30 Jatkettiin matkaa Petäiskylän kansakoululle. Siellä syötiin päivällinen. Lotat
tarjosivat ilmaiset kahvit.
- 7.12.1939 06.00 Sää edelleen leuto, - 4 astetta. Yön aikana oli jonkin verran lumisadetta.
- Edellisen yön majoitus oli melko ahdas, kun K:lla oli käytettävänä vain H-
teltta. Seuraavaksi rakennettiin joka joukkueelle havumaja toiseksi yöpymis-
paikaksi.
- 15.00 Lähti K:sta luutnantti Tuovinen, mukanaan komentoryhmä, sekä I joukkue
luutnantti Hailan johdolla, tiedustelemaan ladut pataljoonalle seuraavan
päivän taisteluun etenemistä varten.
- 23.00 Komppanian päällikkö ja ltn Haila palasivat tiedustelumatkaltaan, minkä
jälkeen heti oli komppanian päällikön käskynanto joukkueenjohtajille.
- 8.1.1939 01.00 Sää kylmä, sillä pakkasta oli -23 astetta. Ennen matkalle lähtöä annettiin mie-
hille aamutee.

- 02.00 Lähdettiin hiihtämään matkalle kohti Latvajärveä, mikä on noin 15 km päässä majoituspaikastamme. Sieltä edelleen hiihdettiin Kuhmo – Lieksa maantien varteen. Sieltä edettiin edelleen tien risteykseen Lieksa – Venäjänraja, Sivakan kukkulalle.
- 08.00 Oltiin perillä. Sen jälkeen ilmaantui ”ryssän” hyökkäysvaunu, mukanaan tykki ja 14 miestä. Miehistö tuhottiin sekä tykki vallattiin, auton päästessä pakoon. Joukkueidemme sijoitus ilmenee piirroksesta 1. Tässä kohtaamistaistelussa kuoli ja haavoittui yksi mies.
- 10.00 II, III ja IV joukkue siirtyivät uusiin jotka ilmenevät piirroksesta 2.
- 15.00 Vihollisen puolelta tuli viisi miestä. Olivat nähtävästi linjankorjaajia. Heistä ammuttiin ainakin neljä miestä.
- 18.00 ”Ryssän” kuormasto lähti tulemaan maantietä pitkin rajaa kohti. Kun kuormasto oli tullut noin 40 metrin päähän tien vieressä olevasta kk:sta, avasivat kaikki joukkueet tulen sen ...eps ja ...eps kohti. Hämärän ja pimeän vuoksi emme voineet todeta, pääsikö yhtään miestä pakoon, mutta kuormasto luultavasti tuhoutui kokonaan. Ammuttiin muun muassa 20 hevosta ja tuhottiin vihollisen auto. Vihollisen puolelta, metsän reunasta, meitä kohti suunnattiin melko voimakas kivääri-, ja konepistoolituli, mutta meidän puoleltamme ei kaatunut eikä haavoittunut yhtään miestä.
- 19.00 Joukkueet perääntyivät esikuntakukkulalle. Kun komppania oli koottu, lähti koko pataljoona kohti majapaikkaamme. Ensimmäinen ruokailu koko taistelun aikana tapahtui vasta noin klo 23.00.
- 9.12.1939 Lumisadetta, -10 astetta.
- Komppania levähti edellisen päivän taistelun jälkeen klo 09.00 saakka. Sen jälkeen oltiin hälytysvalmiina.
- 22.00 Komppanian päällikkö antoi joukkueenjohtajille käskyn komppaniamme siirtämisestä. Kuormaus autoihin tapahtui klo 02.00, jonka jälkeen lähdettiin kohti Nurmesta, missä koko komppania majoittui Seurahuoneelle.
- 10.12.1939 08.30 Perillä oltiin klo 08.30. Koko päivä käytettiin valmistautumiseen. Komppanialle jaettiin uudet huopakengät, melkein joka miehelle, lumipuvut, päällystakit, housut ja yleensä saatiin kaikki puuttuvat varusteet. Yksikkömme oli alistettu suoraan Raappanan alaiseksi. Ruokailu tapahtui Nurmeksessa klo 12.00. Tämän jälkeen annettiin miesten nukkua klo 17.00 saakka. Loppupäivä käytettiin vielä varusteiden jakoon sekä ruokailuun.
- 11.12.1939 04.00 Komppaniamme siirrettiin autoilla Nurmijärven kylään. Siellä ilmoitettiin op-paiksi kolme rajavartiomiestä. Heidän johdollaan mentiin ohi omien etuvartiolinjojen ja sieltä edelleen vihollisen sivustalle. Kuljettiin yli ...joen(eps) lähelle Pesovaaraa ja Laklavaaraan. Täältä matkalta palattiin klo 18.00 Nurmijärvelle, mistä hiihdettiin Pankakoskelle, missä komppania majoittui kansakoulun lähitaloihin. Koko matkalla emme tavanneet yhtään vihollista, paitsi tiedustelupartio, joka Laklavaarassa käydessään oli huomannut pienempiä vihollisosastoja sekä panssarivaunuja.
- 12.12.1939 07.30 Sää lauha, +5 astetta.

- 08.00 Pankakosken koululla ruokailtiin ja juotiin kahvit.
- 12.00 Komppanialle annettiin määräys kuormausta ja kuljettamista varten pataljoonan yhteyteen.
- 14.00 Lähdettiin kohti Lieksaa, josta edelleen Nurmekseen. Nurmeksessa nautittiin kahvit. Puolen tunnin tauon jälkeen lähdettiin matkalle ja saavuttiin perille klo 20.00. Heti pystytettiin teltat ja syötiin kuivaa muonaa, jota oli jäänyt Nurmeksen päiväateriasta.
- 13.12.1939 Koko päivä käytettiin varusteiden kunnostamiseen ja lepoon.
- 14.12.1939 04.30 Sää leuto, -4 astetta.
- 06.00 Komppania lähti klo 06.00 ottamaan vastaan taisteluvarustuselementtien puolustustehtävän Rob-pataljoonalta Pirttimäestä. Taisteluvarustuselementtien ensimmäisen puolustuslinjan miehittävät I ja IV joukkue. Koko lohkon päällikkönä toimii vänrikki Herva.
- 08.30 Kun asema oli juuri annettu ja miehitetty, alkoi vihollisen voimakas kranaatti, hyökkäysvaunutykki, konekivääri, sekä muiden aseiden tuli. Osasto olisi kyllä hyvin pitänyt puoliaan rintamasuunnassa, sillä se oli vahvistettu neljällä konekiväärillä, jotka oli jaettu kaksi kummallekin joukkueelle.
- 10.00 Noin klo 10.00 pääsi vihollinen saartamaan oikealta, vaikka sinne oli lähetetty voimakas partio oikean sivustan suojaksi. Mutta vihollinen oli todennäköisesti päässyt partiomme huomaamatta vetäytymään selustamme taakse päästen taistelun tuoksinassa aivan rynnäköetäisyydelle saakka. Kun painostus edestä oli voimakas, osastomme täytyi perääntyä vasemmalle, vihollisesta vapaana olevalle sivustalle ja sieltä edelleen Koistilanvaaralle, jossa oli toinen puolustuslinja I ja III joukkueella niin ikään vahvistettuna neljällä konekiväärillä. Pirttivaaran taistelussa haavoittuivat luutnantti Rautela konekiväärikompaniasta, sekä EN:stä sotamies Seliö ja Kokko. Lisäksi kaatuivat sotamies Riepula EJ, Hentelä, Nisula, Repola P ja Koivukangas. Perääntymisen jälkeen IV joukkue määrättiin aseisiin oikealle sivustalle II joukkueen jäädessä reserviin. Koko seuraava yö kului rauhallisesti, ainoastaan yksi viisimiehinen vikapartio häiritsi rauhaamme, mutta sekin tuhottiin.
- 15.12.1939 08.00 Komppaniamme vaihdettiin taakse lepäämään. Teltta-alueelle, saapumisen jälkeen komppania ruokaili.
- 13.00 Siirryttiin valmistamaan asemia Latvaan. Työskentelyn aikana vihollisen tykistö ampui muutamia kranaatteja, joiden seurauksena sotamies Jaakola kaatui.
- 16.00 Palattiin teltta-alueelle ruokailemaan ja yöpymään.
- 16.12.1939 07.00 Sää lauha.
- 08.00 Komppaniamme työskenteli koko päivän Latvian pääpuolustuslinjalla ilman vihollisen tykistöhäirintää.
- 17.12.1939 06.00 Sää erittäin lauha, - 9 astetta.
- 08.00 Komppania lähti pataljoonan käskyn, joka seuraa liitteenä n:o 9, mukaan päästämään EP:tä Maunuvaarasta.

- 15.00 Vihollisen tykistö aloitti voimakkaan tykistötulen. Komppaniamme ei luovut-
tanut, eikä komppaniasta myöskään kaatunut ketään. Ainoastaan Krh:n
tulenjohtueesta haavoittui ja kaatui yksi mies.
- 18.12.1939 04.00 Vihollinen ryhtyi hyökkäämään noin 40 – 50 miehen voimalla. Hyökkäys luon-
nollisesti lyötiin takaisin kaikkien aseiden tarvitsematta edes ampua.
Taistelussa haavoittui kuitenkin IV joukkueen johtaja kersantti Parkkinen
vasempaan käteen lievästi. Loppuosa yöstä kului aivan rauhallisesti ilman
minkäänlaista häiriötä vihollisen puolelta.
- 08.00 ER tuli vapauttamaan komppaniamme tst-etuvartiotehtävästä. Tämän jälkeen
siirryttiin leirialueelle ruokailemaan, sillä viimeksi oli syöty edellisenä aamuna
klo 07.00. Kuivaa muonaa oli kyllä miehistöllä mukana.
- 15.00 Tuli prikaatin komentajan käsky, jonka kääkee komppanian siirtymään Kannak-
sen tasalle prikaatin reserviksi.
- 18.00 Saapui EN hiihtäen perille ja majoitettiin Kannaksen taloryhmän taloihin.
- 19.12.1939 Sää lumisateinen, lauha, -5 astetta.
- Komppaniamme puhdisti aseet, pesi lumipuvut, jotka edellisten päivien
toiminnoissa olivat likaantuneet.
- 14.09 Saapui pataljoonan komentajan käsky, liite n:o 12, josta selviää sen sisältö.
- 14.30 Lähti vänrikki Tervosen johtama partio prikaatin määräämään tavoitteeseen.
- 23.00 Lähti komppaniastamme kersantti Huotarin johtamana räjäytyspartio,
vahvuus pk-, ja kivääriryhmä, sekä kolme pioneeria rajavartiomiehen ollessa
oppaana. Partion tavoitteena oli Jonkerijärven tien silta. Tehtävä oli
valmisteltu hyvin, sillä sillan lisäksi räjäytettiin yksi pienehkö silta, katkottiin
puhelin yhteyksiä monista kohdista vihollisen selän takana. Jonkerinjärven silta
oli jo syksyllä asetettu räjäytysasentoon, eikä ”ryssä” ollut poistanut entisiä
panoksia pois, joten partion tehtävänä oli vain lisätä räjähdysainetta.
- Samoihin aikoihin lähti II joukkueemme Ristelin suuntaan, joka on noin 20 km
Vepsäntietä kaakkoon. Lentäjämme oli aamulla noin klo 09.30 nähnyt kaksi
vihollisen joukkuetta etenemässä Nurmeksen – Kuhmon tietä kohti, jalan
kulkien. Joukkueemme, jota johti vänrikki S Leivo, ei nähnyt vihollisista
jälkeäkään, vaikka kuljettiin kahta eri latua. Ristelin taloissa levähdimme noin
kahden tunnin ajan, jonka jälkeen lähdimme Kannaksen taloryhmää kohti,
minne komppaniamme oli majoitettuna. Perille saavuimme.
- 20.12.1939 12.00 Kohta joukkueemme tulon jälkeen palasi myös kersantti Huotarin räjäytyspar-
tio.
- 17.00 Komppania kokonaisuudessaan siirrettiin noin kahden kilometrin päähän
etulinjoista reserviin. Siellä pystytettiin teltat ja yövyttiin.
- 21.12.1939 Sää kylmä, pakkasta ainakin 27 astetta.
- Olimme koko päivän hälytysvalmiina, kaikki varusteet päällä.
- 22.12.1939 07.00 Lumisadetta ja myrskyä, pakkasta -10 astetta.

- 07.30 I joukkue määrättiin miehittämään tst-etuvartioasemat, vahvennettuna kolmella konekiväärillä Maunuvaarasta.
- 16.00 IV joukkue määrättiin Maunuvaaraan vahvistukseksi ensimmäiselle joukkueelle. Koko päivä ja yö kuuluivat rauhallisesti lukuun ottamatta vihollisen tykistökeskityksiä, joista ei kuitenkaan koitunut omille joukoillemme mitään menetyksiä.
- 23.12.1939 07.00 Pakkasta -20 astetta.
- Pataljoona oli kokonaisuudessaan koko päivän telta-alueella hälytysvalmiina.
- 24.12.1939 07.00 Pakkasta -15 astetta, pilvinen sää.
- 11.00 Komppania lähti hiihtämään ensimmäisenä tavoitteena Lapinjärvi, missä tehtävänä oli ottaa yhteys everstiluutnantti Ilomäen joukkoihin, jotka olivat taistelussa "ryssää" vastaan Rastin tienhaaran seutuvilla. Edettyämme Lapinjärven eteläpuolella olevalle vaaralle, II joukkueen toimiessa kärkenä, pysähdyttiin ja lähetettiin partio ottamaan selkoa taistelun kulusta Ilomäen suunnalla.
- 15.00 Komppania lähti liikkeelle, kiersi Lapinjärven länsipuolelta. Lumisen ja vaikeasti liikuttavan maaston vuoksi eteneminen oli kovin vaikeaa ja hidasta, eikä ehditty paikalle ennen pimeää suorittamaan tehtävää, vaan lähetettiin III joukkue ottamaan yhteys, muun osan komppaniasta palatessa leirialueelle. Pataljoonan komentaja pani kuitenkin pikahiihtäjiä III joukkueen perään, käskien palata takaisin, koska Rastintienhaaran ja meidän joukkojemme, siis ensimmäisen pataljoonan välissä maastossa oli vihollisella useita pataljoonia. Alikersantti ... eps partio, joka lähetettiin Lapinjärven maastosta, palasi majapaikkaansa klo 16.60. Oli saanut selville vihollisen tykistöasemat.
- 25.12.1939 06.00 Sää kirkas, pakkasta -27 astetta.
- II joukkue määrättiin taistelu-etuvartioon Maunuvaaraan. Koko päivä kului rauhallisesti, lukuun ottamatta vihollisen tykistökeskityksiä noin klo 15.00 aikaan.
- 17.00 III joukkue saapui Maunuvaaraan vahvistukseksi. Vähän ennen kun III joukkue oli ylittänyt sillan Maunuvaaran ja Kotilan välillä, ajoi konekiväärikomppanian muonahevonen juosten sillan yli. Todennäköisesti vihollisella oli kuulovartio jossakin asemiemme edessä, koska kohta alkoi aika kiivas kranaattikeskitys sillan seutuville, juuri silloin kun III joukkue oli sillalla. Keskityksissä ei illalla, samoin kuin päivälläkään ei tullut edes yhtäkään haavoittunutta miestä, muista vahingoista puhumattakaan.
- Koska rintamalla seuraavan yön aikana ei ollut mitään erikoista, ei ollut ollut kuultavissa edes vihollistankkien tai traktoreiden ääniä. Päivän aikana ammuttiin ainakin viisi "ryssää", jotka olivat uskaltaneet liian kauas etumaastoon partio-, tai vartiointireissuilleen.
- 26.12.1939 06.00 Sää kirkas, pakkasta edelleen n...
- 27.12.1939 07.00 Edelleen pakkasta, -20 astetta. Sää kirkas ja edullinen lentotoiminnalle.
- 11.15 Annettiin ilmavaroitus Nurmeksesta, mistä oli tulossa viholliskoneita. Myöhemmin ilmoitettiin, että yksi pommikone oli lentänyt Nurmeksen yllä ja pu-

dottanut neljä pommia, jotka eivät kuitenkaan aiheuttaneet mitään vahinkoja.

- 28.12.1939 06.00 Sää pilvinen, pakkasta - 19 astetta.
- 07.30 IV joukkue + yksi ryhmä I joukkueesta, lähti Maunuvaaraan taisteluvarusteluosastoon. Ottivat vastaan ne kolmannelta komppanialta.
- 09.30 Aloittivat kranaatinheitin ja yksi tykki, joka oli ajettu aseisiin Maunuvaaraan, tulen Koistilan taloon, jossa todennäköisesti on yksi vihollisen konekiväärin ase, sekä jossakin talon takana tulenjohtue.
- 16.00 I joukkue lähti vahvistamaan taisteluvarusteluosastoa yön ajaksi.
- 29.12.1939 05.30 Toisen pataljoonan kuudes komppania otti vastaan Maunuvaaran asemat ja miehitti ne.
- 07.40 Komppaniamme siirtyi entiseltä telta-alueelta Varastinvaaran maastoon, minne pystytettiin teltat.
- 12.00 Lääkäri tarkasti koko komppanian miehistön. Ei ilmennyt mitään erikoista eikä löytynyt sairastapauksia. Loppuosa päivästä käytettiin saunomiseen, mikä olikin hyvin tervetullut monien viikkojen jälkeen.
- 30.12.1939 07.00 Lumisadetta oli melkein koko edellisen yön ja seuraavan päivän. Pakkasta – 6 astetta.
- 11.00 Joukkueenjohtajat toimittivat joukkueissaan asetarkastuksen. Yleensä kaikki aseet oli hoidettu hyvin, joten ei ollut erikoisemmin huomautettavaa. Tämän jälkeen käytiin saunassa ja huollettiin varusteita.
- 31.12.1939 07.00 Lumisadetta, pakkasta noin – 6 astetta.
- Päivä käytettiin suksien paahtamiseen ja lepoon. Edellisenä iltana oli postissa tullut komppanian jokaiselle miehelle joulupaketti. Paketit jaettiin miehille aamulla.
- 1.1.1940 07.00 Sää sumuinen, pakkasta -20 astetta.
- 08.30 II joukkue lähti avaamaan pariladun Lapinjärvelle prikaatin vastaisku toimintojen varalle. Tehtävään kuului kiertää latu mahdollisimman paljon vasemmalta, korkeita vaaroja välttämällä, vihollisen tähtäyksen välttämiseksi. Saavuttiin Ala-Ylännejärvelle, mutta sumuisen sään vuoksi tehtävää ei voitu loppuun asti suorittaa. koska korkeimmat vaarat olivat sumun peitossa, josta johtuen latu olisi voinut kulkea läheltä tähtäyspaikkoja, siten ladusta ei olisi ollut vastaavaa hyötyä, koska joukkojen liike käskyn mukaan pitää tapahtua salassa.
- 2.1.1940 07.00 Lumisadetta, pakkasta -8 astetta.
- 08.30 I, III ja IV joukkue aloittivat Varastinvaarassa sivustaylläkköaseman varustelutyöt. Pioneerit rakensivat esteitä aseman suojaksi sen oikealle sivustalle. II joukkue lepäsi edellisen päivän pitkän hiihdon jälkeen.

- 3.1.1940 07.00 Lumisade jatkui noin klo 09.00 saakka. Pakkasta – 8 astetta.
- 08.30 Jatkettiin Varastinvaaran asemien parantamista, aina klo 11.00 asti.
- 15.00 Komppaniamme lähti II pataljoonan reserviksi Latvaan. Vihollinen oli yllättäen päässyt Maunuvaaraan ja vallannut sen. Kohta sen jälkeen alkoi tykistöemme tukema viidennen komppanian vastahyökkäys, joka johti Maunuvaaran takaisin valtaamiseen.
- 19.00 Komppaniamme siirtyi noin 1,5 km pääpuolustuslinjojen taakse reserviin. Pystytettiin teltat ja yövyttiin.
- 5.1.1940 07.00 Pakkasta – 27 astetta.
- 11.30 III joukkue lähti ottamaan yhteyttä Latvajärven kenttävartioon, koska oli tullut ilmoitus, että Latvajärven suunnassa olisi liikkunut noin 60 miehen vahvuinen ”ryssäläishiittäjäjoukko”.
Samaan aikaan lähetettiin partio vasemmalle Lapinjärven suuntaan. I joukkueesta lähetetty partio toisti tämä uudestaan kun edellinen partio palasi takaisin.
- 18.00 III joukkue palasi noin klo 18.00 takaisin huomaamatta mitään erikoista
- 19.00 II joukkueesta lähetettiin partiota jatkuvasti Latvajärven suuntaan. Partiointia jatkettiin koko yön ajan. Partiot eivät kuitenkaan havainneet mitään erikoista.
- 6.1.1940 07.00 Pakkasta – 37 astetta.
- Edellisen päivän ilmoitus ”ryssäläisjoukosta” piti paikkansa.
- 09.00 Kersantti Huotarin johtamana lähti kahden ryhmän vahvuinen partio tutki-
maan Sakarivaaraa. Partio palasi klo 17.00, eikä ollut tavannut vihollisista
jälkeäkään.
- 11.30 Ilmoitettiin ”ryssäläispartion” hätyyttelleen ratsulähettiä maantiellä Juurikka-
ahon tienhaarasta noin 700 metriä Kuhmoon päin. Samalle se oli katkonut
puhelin yhteyksiä. Heti oli lähetetty osastot tykistöstä ja II pataljoonan
kuormastosta sekä 1./JR 25:n komentoryhmästä ja noin puolijoukkue ajamaan
takaa ”ryssiä”. ”Ryssän” partio oli saanut ainakin noin 1,5 tunnin etumatkan,
joten meidän joukkomme eivät saavuttaneet sitä, jossa todennäköisesti oli
mukana hyviä hiihtäjiä, jotka mahdollisesti suomalaisia kommunisteja.
Lisäksi oli lähetetty II pataljoonasta joukkue Latvajärven suunnasta katkai-
semaan viholliselta paluutien. Joukkue oli hiihtänyt ”ryssän” ladun yli, luullen
sitä vanhaksi. Siinä välissä kun joukkue palasi takaisin, oli vainolainen päässyt
livahtamaan omalle puolelleen.
- 7.1.1940 04.00 ”Ryssä” alkoi hyökkäillä Maunuvaaraa vastaan kahden hyökkäysvaunun tuke-
mana, ampui lisäksi tykistöllään. Hyökkäys lyötiin takaisin koko rintamalla. Sil-
tä varalta, että jos painostus tulisi voimakkaammaksi, lähetettiin 1./JR 25:stä
toinen joukkue reserviin pääpuolustuslinjalle, joka oli jo täydellisesti miehi-
tetty. Joukkueemme palasi takaisin klo 07.30. Koko päivä käytettiin lepoon ja
saunomiselle. III joukkue lähti saunomaan klo 11.30 ja II joukkue klo 19.00.
- 8.1.1940 07.00 Sää lauha, 10 astetta. Lumisadetta.

Lähetettiin partioita Sivakan suuntaan tutkimaan minkä verran ja minkälaisia miehitystä vihollisella siellä on.

- 9.1.1940 07.00 Edelleen lauhahko sää, -8 astetta.
- 08.30 II joukkue suoritti varmistuksen partioimalla oikealle Latvajärven suuntaan, sekä vasemmalle Myllypuron suuntaan.
- Kersantti Huotarin johtamana partio (kaksi ryhmää II joukkueesta) lähti tutkimaan Sivakasta Jonkerinjärvelle menevää tien vartta. Oli selvítettävä liikennöikö vihollinen kyseistä tietä. Partio palasi takaisin klo 22.00. Partio oli havainnut havainneensa reen-, ja jalkamiehen jälkiä.
- Muuttui varmistusvuoro II joukkueelle, josta lähetettiin partiot määrättyihin suuntiin.
- Varmistusvuorot vaihtuivat, vuorossa II joukkue, joka lähetti partiot määrättyihin suuntiin.
- 10.1.1940 07.00 Sää lauha, hyvä hiihtokeli, -10 astetta.
- 12.00 Koko komppanian pikakivääriampujat lähtivät Juurikka-ahoon tarkkuuttamaan pikakivääreitään.
- 11.1.1940 07.00 Sää lauha, lumisadetta.
- Komppaniasta saunoivat I ja II joukkue.
- 12.1.1939 07.00 Edelleen lauhaa, -3 astetta.
- 08.00 Alkoi vihollisen voimakas tykistötuli. Kranaatit lensivät leirialueemme yli, joten ne eivät aiheuttaneet silloin mitään vahinkoja. Komppania siirtyi leirialueen läheisyyteen tien Nurmes Kuhmo toiselle puolelle, komppania yhdessä linjassa, joukkueet mahdollisimman hajalla.
- 09.00 Komppanialle tuli määräys ryhtyä rakentamaan korsuja itselleen. Samoihin aikoihin lähetettiin partio Sivakan suuntaan tutkimaan liikehtiikö vihollinen siinä suunnassa. Partio palasi noin klo 16.00. Partio ilmoitti siellä olevan rauhallista.
- 14.00 Vihollinen alkoi liikehtiä Maunuvaaran vasemmalla sivulla. Rupesi kahden hyökkäysvaunun ja tykistönsä tukemana hyökkäämään. Hyökkäysvaunut tehtiin toimintakyvyttömiksi, eikä tykistöäkään saanut mitään aikaan. Hyökkäys lyötiin takaisin ja vihollinen perääntyi epäjärjestyksessä omien aseittemme ampuessa voimakkaasti perään. Siltä varalta, että vihollisen painostus tulisi vahvemmaksi, lähetettiin I joukkue komppaniastamme II pataljoonan reservin vahvistukseksi.
- Vihollisen tykistön ampuessa koko päivän, lensi komppaniamme korsun rakennustyömaalle m.m. yksi ”ryssän” shrapnelli, joka räjähti II joukkueen työmaan kohdalla ja haavoitti sotamies Aukustin Liekalan lievästi vasempaan käsivarteen.
- 13.1.1940 07.00 Koko päivä lumisadetta, - 6 astetta.

		Jatkettiin korsujen rakentamista ilman minkäänlaisia vihollisen aiheuttamia häiriöitä.
14.1.1940	05.00	Sää lauha.
	06.20	Komppania lähti etulinjaan. I joukkue otti vastaan Latvajärven kenttävartion tehtävät, III joukkueen ottaessa vastaan kenttävartio Vaaranpäässä. II joukkue suoritti pääpuolustuslinjan varmistamisen asettamalla parivartioita pitkin linjaa. IV joukkue asetti leirin hälytysvartion.
15.1.1940	07.00	Pakkasta voin - 40 astetta.
		Komppanialla on samat tehtävät kuin edellisenäkin päivänä. Vihollisen lentokoneet, pari konetta, suorittivat tiedustelulentoja, kuten edellisenäkin päivänä.
16.1.1940	07.00	Pakkasta edelleen noin – 26 astetta.
	11.00	Lapiovaaran yli lensi pari ”ryssän” lentokonetta. Tulivat lännen suunnasta ja suuntasivat matkansa pohjoiseen.
	16.00	3.K otti vastaan 1.K:lta kenttävartioiden ja pääpuolustuslinjan vartioinnin.
17.1.1940	05.00	Pakkasta – 28 astetta.
	05.30	Komppaniamme lähti Maunuvaaraan vastaanottamaan tst-etuvartioden miehittämisen 2.K:lta. Vihollisen lentotoiminta oli aika vilkasta. Kuitenkaan ne eivät suorittaneet minkäänlaista häirintää asemeimme. Päivän kuluessa ammuttiin kolme ”ryssää”. Lisäksi sattui muutamia epävarmoja tapauksia, joista varmuudella ei voinut sanoa, kaatuivatko vai haavoittuivatko.
18.1.1940	06.00	Edelleen pakkasta.
		”Ryssän” lentotoiminta aika vilkasta, kuten edellisinäkin päivinä. Neljä ”ryssää” saatiin varmuudella ammutuksi.
19.1.1940	06.00	Pakkasta – 30 astetta.
		Päivän kuluessa ammuttiin yksi ”ryssä”.
20.1.1940	07.00	Pakkasta – 30 astetta.
		3.K tuli vastaanottamaan Maunuvaaran taistelu-etuvartion miehittämisen komppanialtamme.
	07.30	Siirryttiin Latvaan lepäämään.
21.1.1940	07.00	Sumuinen sää, pakkasta noin – 25 astetta.
		Päivä käytettiin lepoon ja saunomiseen.
22.1.1940	07.00	Pakkasta noin 25 astetta, viimaa.

P 3561**1./JR 25****SOTAPÄIVÄKIRJA****29.1.1940 – 1.4.1940**

- 29.1.1940 03.30 Pakkasta noin – 18 astetta.
- 04.00 Siirryttiin Latvian maastosta Koiravaaraan. Komppanian päälliköksi määrättiin samalla päivämäärällä luutnantti Jussila, edellisen luutnantti Tuovisen siirtyessä toisiin tehtäviin.
- 12.00 Saavuttiin perille Koiravaaran maastoon, missä pystytettiin teltat ja ruokailtiin.
- 14.00 Lähetettiin kersantti Huotarin johtama partio Sivakkaan tutkimaan, onko siellä havaittavissa vihollisen liikehtimistä. Samalla partiolla oli häiritsemistehtävä. Takaisin partio palasi klo 22.00. ”Ryssä” oli avannut sitä vastaan tulen, joten se palasi takaisin majapaikkaan.
- 30.1.1940 02.00 Pakkasta noin – 16 astetta, hieman sumua, hyvä keli.
- 03.00 Lähti K:o (komppania) hiihtämään Lieksan tielle, minkä varressa oli otettava yhteys everstiluutnantti Ruotsaloon. Täällä annettiin komppanialle uusi tehtävä, koska oli saatu tietää, että ”ryssällä” oli jonkinlainen varmistusosasto Saunajärvellä Kähkölässä. Se piti tuhota ja sen jälkeen on otettava yhteys everstiluutnantti Mäkinieemeen, joka oli taistelussa Saunajärven itäpuolella. Matka tehtiin onneksi sitä kautta, jossa oli meidän kenttävartiomme. Aamuyöllä oli pieni ”ryssäläispartio” hyökännyt kenttävartion kimppuun. Kahakassa oli yksi ”ryssä” saanut surmansa ja muu osa oli lyöty hajalle. Komppaniamme lähti ajamaan vihollisia takaa ja tavattiinkin yksi ”ryssä”, joka kuljetusvaikeuksien takia ammuttiin.
- 15.00 Päästiin perille Kähkölään, mikä oli vapaa vihollisista. Sieltä lähetettiin partio ottamaan yhteys everstiluutnantti Mäkinieemeen ja everstiluutnantti Ruotsaloon. Samaisessa Kähkölässä sattui pieni välikohtaus. Everstiluutnantti lähettämä partio, liikkuessaan mainituilla seuduilla, tapasi komppaniammeeps ja avasi tulen sitä vastaan. Komppanian päällikön päättäväisen ja ripeän toiminnan ansiosta saatiin tilanne selviämään ilman minkäänlaisia vahinkoja.
- 31.1.1940 02.00 Komppania palasi takaisin Lieksan tien varteen. Varmistukseksi jätettiin kaksi ryhmää ja aamulla vielä kaksi ryhmää kersantti Huotarin johdolla.
- 05.00 Pakkasta noin – 20 astetta.
- 06.00 Lähdettiin hiihtämään Klemettilään (Klemetti), missä oli otettava yhteys siellä olevaan luutnantti Taskilan komppaniaan, luutnantti Jussilan tullessa koko osaston komentajaksi.
- 09.00 Saavuttiin perille.

- 12.00 Otettiin vastaan kukkulan miehitys, joka oli noin 400 metriä länteen ja mistä meidät vapautettiin.
- 1.2.1940 05.00 Pakkasta noin – 25 astetta.
- 08.00 Alkoi voimakas vihollisen tykistötuli meidän asemeimme, sekä laajalle alueelle molemmille sivustoille. Sen vuoksi komppaniamme leirialue, joka oli noin 300 metrin päässä sanotusta kukkulasta etelään, oli muutettava kauemmas sisämaahan päin.
Päivä käytettiin lepoon ja vartiopalvelukseen. Illalla vartioitten vaihto aikaan siis noin klo 20.00, sattui kahakka omien partioittemme välillä. mainitussa kahakassa sai surmansa komppaniastamme alikersantti J Savela, lisäksi korpraali A Rantala haavoittui.
- Samana päivänä otettiin vastaan tukikohdan miehitys luutnantti Taskilalta. Koko yö kului aivan rauhallisesti, muutamia vihollisen häirintätarkoituksessa ammuttuja kranaatteja lukuun ottamatta.
- 2.2.1940 08.00 Luovutimme jälleen tukikohdan miehityksen luutnantti Taskilan komppanialle.
- 14.00 Lähettiin vänrikki Hanhirovan johtamana partio tiedustelemaan onko tukikohtamme etuvasemmalla olevan rämeen takana oleva maasto vapaa vihollisesta. Partio ei havainnut matkallaan minkäänlaista jälkeä vihollisista. Pitkin koko päivää vihollinen hyökkäili asemiamme vastaan ja vihdoin vihollisen hyökkäysvaunu pääsikin nousemaan mäen päälle. Haki vielä Klemetin suunnalta toisen hyökkäysvaunun ja asettuivat perät vastakkain kukkulan harjanteelle. Tästä huolimatta säilytettiin asemat tien vasemmalla puolella Klemetin suunnasta katsoen.
Illemmalla vihollinen yritti jalkaväkihyökkäyksellä asemeimme, mutta hyökkäys torjuttiin. Tukikohdan miehitys oli luutnantti Tönkyrän komppanian hallinnassa.
Koska oli pelättävissä, että vihollinen tekisi vielä hämärissä uudemman hyökkäysyrityksen asemiamme vastaan, määräsi luutnantti Jussila noin kolmen joukkueen vahuisen, luutnantti Jussilan johtaman osaston, tekemään iskun vihollisen sivustaan. Sitä varten hiidettiin päivällä lähetetyn partion toimesta latuja noin 300 metrin päähän maantiestä. Vihollinen ei kuitenkaan liikehtinyt ollenkaan, joten palattiin takaisin ja jätettiin ainoastaan ryhmä vänrikki Alhon johdolla vartioon. Komppaniastamme oli osaston mukana II joukkue, joka siirtyi uudelle leirialueelle, mikä oli pystytetty noin kilometrin päähän entisestä etelään.
- 3.2.1940 05.30 Pakkasta – 25 astetta.
- 07.00 Samana päivänä vaihdettiin miehitys Klemetin kukkulalta pois suojaisempaan paikkaan. Miehitettiin Klemetin eteläpuolella oleva kapeahko maasto, jotta tehtävä, mikä meille oli annettu, voitaisiin sieltä käsin edes jollakin tavalla suorittaa. Miehityksen suoritti 1.K vahvistettuna neljällä konekiväärillä.
- Joukkojen sijoitus selviää oheisesta piirroksesta.
- 4.2.1940 05.00 Pakkasta noin – 25 astetta.
- II pataljoona lähti liikkeelle, edessä 5.K. Tehtävänä ottaa haltuunsa Klemetin itäpuolella oleva maasto haltuunsa. Kohta kun komppania oli saavuttanut maantien, alkoi Klemetin suunnasta tulla ”ryssiä”. Komppania miehitti nopeas-

ti tien molemmat sivut ja avasi tulen ”ryssän” rivistöä kohti. Ensimmäisestä komppaniasta määrättiin II joukkue vänrikki Hervan johtamana tien oikealle puolelle vänrikki Alhon avuksi. Tällä välin, kun II joukkue kiirehti sille määrättyyn paikkaan, olivat jo molemmat taistelevat puolet ehtineet levittäytyä aseisiin ja avanneet konekivääritulen. Sen vuoksi vänrikki Alho määräsi toisen joukkueen hyökkäämään sivusta vihollisen pesäkettä vastaan. Etenimme ensin aluksi sivustalle metsän suojassa, mutta ”ryssä” oli raivannut noin 50 metriä leveän aukean ja lisäksi vetänyt sen metsänpuoleiseen reunaan piikkilanka-aidan. Lisäksi vihollisen pesäke oli korkealla kukkulalla metsän suojassa. Vänrikki Herva katsoi mieshukan pienentämiseksi parhaaksi luopua tehtävästä ja sen sijaan antaa aukean reunasta tulta vihollisen pesäkkeisiin. Tehtävässä onnistuttiin ainakin sikäli, että pesäkkeistä lakattiin ampumasta. Taisteluissa tässä vaiheessa haavoittuivat seuraavat toisen joukkueen miehet: Korpraalit T Kummola ja A Jokela sekä sotamiehet R Alatalo, A Riepula, N Räsänen ja A Pihlaja. Korpraali Kummola kuoli myöhemmin haavoihinsa. Kun vihollisen tuli lakkasi, II joukkue vetäytyi samaan linjaan vänrikki Alhon joukkueen kanssa.

	14.00	Noin klo 14.00 vihollinen teki tavanmukaisen saartoliikkeen oikealta sivustaamme. Koska vihollisen ylivoima oli niin suuri ja pääsi jo rynnäkköeteisyydelle, vänrikki Alho antoi perääntymismääräyksen. Sen jälkeen miehitettiin asemat tien vasemmalta puolelta, tien suunnassa kohtisuoraan, yhdessä täällä olevien joukkojen kanssa. Näistä asemista vetäydyttiin pois. I.K:sta I ja III:sta joukkueesta asetettiin aliupseerivartiot, II joukkueen ollessa hälytysvalmiina vihollisen hyökkäysten varalta.
5.2.1940	04.30	Pakkasta noin – 24 astetta.
		Komppaniamme siirtyi 6.K:n reserviksi, joka aamuvarhaisella oli ottanut haltuunsa maaston Klemetin itäpuolella.
	16.00	Siirryttiin uudelle leirialueelle, joka on noin 1,5 km tukikohdasta etelään.
6.2.1940	06.00	Komppania otti vastaan tukikohdan miehityksen 5.K:lta. Päivä oli verrattain rauhallinen. Vihollisen hyökkäysvaunu kävi kolme kertaa asemiemme edessä ja ampui tykillä ja konekiväärillään. Päivän kuluessa haavoittuivat seuraavat sotamiehet: Rautio Esko, Illikainen J ja Kärki Jaakko.
	21.00	Tukikohdan miehitys luovutettiin 6.K:lle.
7.2.1940	02.00	Pakkasta noin – 20 astetta.
	03.00	Komppaniamme lähti luutnantti von Essenin johdolla Saunajärvelle, siellä olevan joukkueen lisäksi. Jäljelle jäi ainoastaan komppanian taistelulähetit sekä kuusi miestä, II joukkueen johtaja ja varajohtaja.
14.3.1940		Komppania lähti ”Kissasta” Ahvenlammen kautta Latvaan ja majoittui Vaaranpään taloihin. Kuormasto tuli huoltotietä Koira-, ja Lapiovaarojen kautta samaan paikkaan. Komppania tuli luutnantti Hailan johdolla ja kuormasto ylikersantti Timosen johtamana. Samana päivänä tuli komppanian päälliköksi vänrikki Tervonen luutnantti Hailan mentyä lomalle. Samalla päivämäärällä komennettiin luutnantti Herva kolmannen komppanian päälliköksi.
18.3.1940		Komppania oli lepäämässä ja saunomassa. Iltapäivällä kävi 2+15 vahvuinen partio Pirttimäessä hakemassa aikaisemmin kaatuneita komppanian miehiä.

Löysivät sotamies Hemmilän ruumiin.

- 19.3.1940 Komppaniasta kävi 4+26 vahvuinen partio, jota johti kersantti Ehval, Pirttimäessä samoin kuin edellisenäkin päivänä ruumiita hakemassa. Löysivät sotamies Niskan ruumiin.
- 20.3.1940 Partio (1+4) kävi Sivakassa hakemassa sotamies Haaranien ruumista, tuloksetta. (Kts 8.12.39)
Pirttimäessä kävi partio komppanian päällikön johdolla, löysivät sotamies Riepulan ruumiin.
- 21.3.1940 Latvan pelloilla oli kenttäjumalanpalvelus. Komppania osallistui kokonaisuudessaan. Jumalanpalveluksen toimitti kenttäpastori Remetsalo. Jumalanpalveluksen jälkeen pataljoonan komentaja (vs.) luutnantti Jussila piti pataljoonalle puheen.
- 22.3.1940 Pitkänä perjantaina ei komppanialla ollut palvelusta. Ilma oli koko viikon ajan erittäin hyvä ja aurinkoinen.
- 23.3.1940 Koko komppania kävi kokonaisuudessaan komppanian päällikön johdolla Pirttimäessä ruumiita kokoamassa. Löysivät sotamies Repolan ruumiin, joka olikin Pirttimäessä kaatuneista viimeinen.
- 24 – 25.3 1940 Oli Pääsiäinen. Komppanialla ei ollut palvelusta.
- 26.3.1940 08.15 Komppania lähti pataljoonan mukana Nurmeksen kautta Lieksaan. Perille saavuttiin klo 17.30. Komppania majoittui Suojeluskunnan talolle.